

POSTANOWIENIE

21 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 lutego 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku H. S.

z udziałem A. S.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej H. S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 4 lipca 2023 r., II Ca 522/22,

1. ustala wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 91 050 (dziewięćdziesiąt jeden tysięcy pięćdziesiąt) zł;

2. odrzuca skargę kasacyjną;

3. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia wnioskodawczyni niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

[PG]

UZASADNIENIE

Dnia 13 marca 2019 r. do Sądu Rejonowego w Chełmie, H. S. złożyła wniosek o podział majątku wspólnego jej i A. S., wnosząc o ustalenie, że w skład tego majątku wspólnego wchodziły ruchomości szczegółowo dookreślone w treści wniosku, w tym maszyny rolnicze, samochód osobowy oraz meble i sprzęt AGD.

Wnioskodawczynie domagała się ponadto rozliczenia nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w wysokości 125.150,- zł. Wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego byłych małżonków w ten sposób, aby całość jego składników przyznać na wyłączną własność uczestnika za jednorazową spłatą na rzecz wnioskodawczynie oraz rozliczyć poczynione nakłady zasądzając od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie łącznie kwotę 135.150,- zł. W uzasadnieniu H. S. podniosła, że w trakcie małżeństwa wyjeżdżała w celach zarobkowych za granicę, a zarobione pieniądze przysyłała mężowi. W czasie trwania małżeństwa uczestnicy nie zawierali umowy małżeńskiej majątkowej. Z pieniędzy zgromadzonych w trakcie małżeństwa H. i A. S. wybudowali dom z garażem na działce położonej w [...], gmina K., objętej księgą wieczystą KW nr [...]. Działka ta stanowiła majątek odrębny uczestnika. Wnioskodawczynie szczegółowo wskazała zakres wykonywanych prac w latach 1998 – 2007, podnosząc, że łącznie nakłady poczynione z majątku wspólnego stron na majątek osobisty uczestnika wyniosły 250.300,- zł, a łączna wartość majątku dorobkowego w postaci ruchomości wynosiła 20000 zł, zatem połowa z tych kwot należna wnioskodawczynie wynosi 135.150,- zł. Takiej też kwoty domagała się w wyniku podziału majątku wspólnego.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania A. S. oświadczył, że uznaje wniosek co do zasady i co do sposobu podziału majątku dorobkowego, kwestionując jednocześnie część składników tego majątku oraz rodzaj i wartości nakładów poczynionych przez z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika.

W wyniku ostatecznie sprecyzowanych stanowisk wnioskodawczynie oraz uczestnik wnieśli o zaliczenie do majątku wspólnego: ciągnika U. o wartości 11.000 złotych, opryskiwacza ciągnikowego o wartości 1000 złotych oraz bron średnich o wartości 500 złotych. Jednocześnie H. S. wносиła o rozliczenie nakładów poczynionych z majątku wspólnego na budowę budynku mieszkalnego z garażem zlokalizowanego na działce nr [...] objętej KW nr [...] we wsi W. gmina K. o wartości 167310 złotych dokonanych od 1998 roku do 17 grudnia 2012 roku. Domagała się ustalenia, że lokal mieszkalny nabyty przez nią na podstawie umowy darowizny dokonanej przez rodziców S. i S.1 małżonków G. stanowi jej majątek osobisty.

Ponadto H. S. domagała się dokonania podziału majątku poprzez przyznanie na wyłączną własność uczestnika całości wartości nakładów budowlanych na budowę domu mieszkalnego oraz wszystkich ruchomości i po uwzględnieniu nakładów rodziców uczestnika w zakresie pustaków i materiału na krokwie z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawczyni. A. S. wnosił natomiast o ustalenie, że w skład majątku dorobkowego weszły nakłady na nieruchomość gruntową zabudowaną budynkiem mieszkalnym oznaczonym jako działka nr [...] o pow. [...] położona w W. objęta KW nr [...] o wartości 152838 złotych oraz lokal mieszkalny przy ul. [...] w C. objęty KW nr [...]1 o wartości 155000 złotych. Wnioskodawca domagał się również przyznania nieruchomości lokalowej na rzecz wnioskodawczyni, zaś ruchomości na swoją rzecz z zasądzeniem odpowiednich spłat. Ponadto A. S. zgłosił żądanie ewentualne na wypadek uznania, że lokal mieszkalny przy ul. [...] w C. objęty KW nr [...]1 nie stanowi majątku wspólnego stron, domagając się ustalenia nierównych udziałów w stosunku 90% na rzecz uczestnika i 10% na rzecz wnioskodawczyni.

Sąd I instancji ustalił, że A. S. i H. S. z domu G. zawarli związek małżeński 9 lipca 1994 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ż. Małżeństwo zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z 17 grudnia 2012 r. w sprawie [...] z winy H. S. Orzeczenie stało się prawomocne 28 maja 2013 roku. Przez cały czas trwania małżeństwa małżonków łączył ustrój wspólności majątkowej, nie zawierali umów małżeńskich majątkowych. Dalej Sąd I instancji ustalił, że zaistniałe w sprawie o podział majątku wspólnego okoliczności faktyczne okazały się w przeważającym zakresie niesporne. H. S. i A. S. zgodnie ustalili, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi ruchomości: ciągnik U. o wartości 11000 złotych, opryskiwacz ciągnikowy o wartości 1000 złotych oraz brony średnie o wartości 500 złotych. Uczestnicy zgodnie postanowili także, że nie będą zaliczać do majątku wspólnego siewnika oraz pługa ciągnikowego. Do majątku tego nie można było również zaliczyć samochodu osobowego marki F.. H. S. cofnęła także wniosek o dokonanie podziału mebli kuchennych i pralki wskazując, żeby pozostały one przy wnioskodawcy. Byli małżonkowie byli zgodni co do tego, że w czasie trwania wspólności ustawowej na nieruchomości A. S. w W. został wybudowany dom. Rodzaj dokonanych nakładów nie budził wątpliwości. Ustaleń Sądu nie wymagał w końcu podział powyżej

określonych składników majątku wspólnego. A. S. wnosił o przyznanie mu wszystkich ruchomości, gdyż korzystał z nich na co dzień, prowadząc gospodarstwo rolne. H. S. nie korzystała z powyższych maszyn i urządzeń. Była zainteresowana spłatą pieniężną. Przedmiotem kontrowersji był zakres nakładów poniesionych na nieruchomości uczestnika na budowę domu w W. w okresie od faktycznej separacji do rozwodu oraz możliwość zaliczenia 700 pustaków żużlowych oraz brusów wykorzystanych do budowy domu do majątku wspólnego, a nie odrębnego A. S. Spór toczył się także o to, czy H. S. w czasie trwania wspólności majątkowej przekazała rodzicom pieniądze na zakup mieszkania, które następnie zostało jej darowane po to, aby jako majątek osobisty nie wejść w skład majątku wspólnego uczestników. Sąd nie zaliczył do majątku wspólnego kwoty pieniężnej wydatkowanej przez A. S. na zakup samochodu osobowego marki F., o co wnosiła wnioskodawczyni. Sąd w przeważającym zakresie obdarzył wiarą zeznania wnioskodawczyni za wyjątkiem tej części, w której wskazała, że nie darowała rodzicom pieniędzy na zakup mieszkania w C. Sąd przyjął niewiarygodność zeznań H. S. co do wysokości osiąganych dochodów za granicą, możliwości finansowych jej rodziców oraz faktu, że nie przekazała im pieniędzy na zakup mieszkania, które ostatecznie miało stać się jej własnością. Nie bez znaczenia pozostawał również fakt, że H. S. pozostawała w konflikcie z A. S. W ocenie Sądu jej działania z całą pewnością mogły być podyktowane chęcią uniknięcia zaliczenia mieszkania w poczet ich majątku wspólnego. W pozostałym zakresie zeznania wnioskodawczyni zostały ocenione jako wiarygodne, gdyż były zgodne z materiałem dowodowym wykorzystanym do odtworzenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Zeznaniom A. S. Sąd przyznał walor wiarygodności, gdyż były one, co do zasady, spójne, logiczne i zgodne z dowodami z dokumentów w zakresie ustalenia wysokości dochodów osiąganych przez wnioskodawczynię w pracy we Włoszech.

Mając na względzie powyższe Sąd Rejonowy uznał, że wniosek H. S., co do zasady zasługiwał na uwzględnienie. Sąd nie dopatrył się zaistnienia przesłanek koniecznych do ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że do chwili faktycznej separacji w 2006 roku byli oni zgodnym małżeństwem, przyczyniającym

się w równym stopniu do powstania majątku wspólnego. Pojawiające się pomiędzy małżonkami nieporozumienia związane z niechęcią H. S. do budowy domu właśnie w W. oraz brak zgody A. S. do rozszerzenia wspólności majątkowej na nieruchomość, na której trwała budowa były efektem osobistych nieporozumień i niedopowiedzeń rodzinnych, które nie powinny być brane pod uwagę przy rozliczeniach majątkowych. Mając zatem na uwadze, że ustanowiona w art. 43 § 1 kro zasada nie została ostatecznie zakwestionowana w toku niniejszego postępowania, Sąd zgodnie z tym przepisem ustalił, że udziały obojga byłych małżonków w majątku wspólnym były równe. Kwestią sporną pozostawało rozliczenie nakładów poniesionych z majątku wspólnego na nieruchomość położoną w W. w gminie K. stanowiącą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym [...] o powierzchni 0,56 ha. Wnioskodawczyni domagała się rozliczenia nakładów poczynionych w trakcie całego małżeństwa na tę nieruchomość stanowiącą własność uczestnika. A S. podnosił, że zasadnym byłoby uwzględnienie jedynie tych prac budowlanych, które zostały wykonane do czasu separacji faktycznej małżonków, a więc do 2006 r.

Ostatecznie Sąd Rejonowy w Chelmie postanowieniem z 22 lutego 2022 r., w szczególności, ustalił, że: I. w skład majątku wspólnego byłych małżonków H. S. i A. S. wchodzi ruchomości: ciągnik U. o wartości 11000 zł (jedenastu tysięcy złotych), opryskiwacz ciągnikowy o wartości 1000 zł (tysiąca złotych), brony średnie o wartości 500 zł (pięciuset złotych) oraz kwota 155000 złotych (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy złotych) darowana przez H. S. bez zgody A. S. S. G. i S. G.1 na zakup w dniu 16 listopada 2010 roku lokalu mieszkalnego; II. H. S. i A. S. dokonali nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty A. S. na nieruchomość oznaczoną jako działka gruntu o numerze ewidencyjnym [...] o powierzchni 0,56 ha położoną w W. w gminie K., dla której została założona księga wieczysta KW numer [...], o wartości 167310 zł (stu sześćdziesięciu siedmiu tysięcy trzysta dziesięciu złotych); III. oddalił wniosek A. S. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym; IV. dokonał podziału majątku wspólnego oraz rozliczenia nakładów opisanych w punktach I oraz II niniejszego postanowienia w ten sposób, że a) przyznał na rzecz A. S. ruchomości w postaci: ciągnika U., opryskiwacza ciągnikowego oraz bron średnich, b) przyznał na rzecz H. S. kwotę 155000 złotych

(stu pięćdziesięciu pięciu tysięcy złotych), c) zasądził od A. S. na rzecz H. S. kwotę 6155 zł (sześć tysięcy sto pięćdziesiąt pięć złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty.

Apelację od postanowienia Sądu I instancji wniosła wnioskodawczyni, zaskarżając go w całości i zarzucając: I. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 247 k.p.c., art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c., w sposób wskazany szczegółowo w apelacji; II. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 31 § 2 k.r.o., art. 33 k.r.o., art. 45 § 1 k.r.o. art. 118 k.c. w zw. z art. 121 § 3 k.c. opisanych szczegółowo w apelacji. Wskazując na powyższe wnioskodawca domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W odpowiedzi na apelację uczestnik postępowania wniósł o jej oddalenie w całości.

Wniesiona apelacja doprowadziła do zmiany zaskarżonego postanowienia, jednak z powodów innych niż wskazane w apelacji.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodziła żadna podstawa uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie było dotknięte nieważnością. Sąd ten rozpoznał istotę sprawy, analizując zasadność żądań zgłoszonych przez wnioskodawcę i uczestnika z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa i rozpoznając zarzuty podniesione przez pozwanego. Wydanie postanowienia przez Sąd Okręgowy nie wymagało również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego. Odnośnie kwestii dotyczących zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego należało przyjąć, że wartość majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika wyniosła 167 500 zł (155 000 zł+11 000 zł+1000 zł +500 zł). Wartość udziału wyniosła 83 750 zł. Uczestnik otrzymał w wyniku podziału składniki o wartości 12 500 zł (11 000 zł +1000 zł +500 zł), przysługiwała mu zatem dopłata od wnioskodawczyni w kwocie 71 250 zł. Jednocześnie, jak zważył Sąd Okręgowy wymagało podkreślenia, że Sąd Rejonowy dokonał nieuprawnionego potrącenia

wzajemnych roszczeń wnioskodawczynie wobec uczestnika z tytułu rozliczenia nakładów oraz uczestnika wobec wnioskodawczynie tytułem dopłaty. Ostatecznie Sąd II instancji na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. częściowo zmienił zaskarżone postanowienie a w pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację.

W rezultacie Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z 4 lipca 2023 r., sygn. akt II Ca 522/22: I. zmienił częściowo zaskarżone postanowienie w ten sposób, że: w pkt I wyrażenie „kwota 155 000 zł (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy złotych) darowana przez H. S. bez zgody A. S. S. G. i S. G.1 na zakup w dniu 16 listopada 2010 roku lokalu mieszkalnego” zastąpił wyrażeniem „wierzytelność z tytułu przekazania kwoty 98 000 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych) przez H. S. na rzecz S. G. i S. G.1”; w pkt IV b przyznał na rzecz H. S. wierzytelność z tytułu przekazania kwoty 98 000 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych) przez H. S. na rzecz S. G. i S. G.1; w pkt IV zasądził od H. S. na rzecz A. S. kwotę 71 250 zł (siedemdziesiąt jeden tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) tytułem spłaty, płatną w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności do dnia zapłaty; dodał pkt IV d, w którym zasądził od A. S. na rzecz H. S. kwotę 83 655 zł (osiemdziesiąt trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt pięć złotych); II. oddalił apelację w pozostałej części.

Wnioskodawczynie powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z 4 lipca 2023 r., sygn. akt II Ca 522/22, zaskarżyła skargą kasacyjną w całości.

Jako podstawy skargi wskazała na naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik postępowania przed Sądem II Instancji, to jest: art. 382 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez przyjęcie i podzielenie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji przyjmując je za własne w sytuacji, gdy złożona apelacja przez wnioskodawczynię w sposób oczywisty precyzowała uchybienia merytoryczne i procesowe Sądu I Instancji, a uzasadnianie postanowienia Sądu II instancji nie wskazywało na czym polegała niezasadność zgłoszonych zarzutów apelacyjnych, a nadto Sąd II instancji nie wskazał podstawy

faktycznej powstania wierzytelności, którą zaliczył do majątku wspólnego stron; art. 567 § 3 w zw. z art. 684 k.p.c. poprzez niewłaściwą jego wykładnię i błędne ustalenie składu majątku wspólnego do podział i włączenie do niego „wierzytelności” bez wskazania podstawy prawnej jej powstania, czasu jej powstania i wymagalności w dacie zniesienia wspólności majątkowej oraz niezaliczenie do majątku wspólnego kwoty 27. 100 zł, która została wydana przez uczestnika postępowania bezpośrednio po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego na zakup samochodu marki F.; art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez pominięcie oceny dowodów z przesłuchania stron oraz świadków w zakresie okoliczności zakupu i darowizny lokalu mieszkalnego w tym jednoznaczności ich twierdzeń i bezrefleksyjne przyjęcie, że domniemania Sądu I instancji są uzasadnione i mogą kreować materialne przesłanki do zaliczenia poszczególnych praw i rzeczy do majątku wspólnego; art 378 § 1 k.p.c. polegający na zaniechaniu przez Sąd II instancji dostatecznego wyjaśnienia okoliczności podniesionych przez uczestnika postępowania w zakresie zaistnienia rozporządzenia majątkiem wspólnym przez wnioskodawczynię na rzecz swoich rodziców; art. 247 k.p.c. poprzez zaakceptowanie przez Sąd II instancji przeprowadzonych przez Sąd I instancji dowodów przeciwko osnowie i ponad osnowę dokumentu urzędowego, jakim jest akt darowizny sporządzony przez notariusza Irenę Smulkowską w dniu 16 listopada 2010 r., Rep A [...]; art. 224 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego, w sytuacji odmowy przeprowadzenia tego dowodu przez Sąd I instancji na ostatniej rozprawie i upływu jej aktualności; art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez uznanie, że zarzut dokonania rozporządzenia majątkiem wspólnym przez Wnioskodawczynię został udowodniony, a przedmiotowe rozporządzenie bez określenia czasu jej powstania i wymagalności w dacie zniesienia wspólności majątkowej skutkuje powstaniem wierzytelności majątku wspólnego wobec osób trzecich; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu w uzasadnieniu postanowienia Sądu II instancji podstaw materialnych powstania wierzytelności, błędnymi rachunkowymi wyliczeniami

wartości majątku wspólnego, błędnym podziałem majątku wspólnego, a przede wszystkim braku argumentacji, co do odmowy uwzględnienia poszczególnych zarzutów apelacyjnych.

We wnioskach skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji; przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wobec jej oczywistej zasadności; rozpoznania skargi na posiedzeniu niejawnym i zasądzenia od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W ocenie skarżącej jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż zaskarżone postanowienie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania tj. art. 378 § 1 k.p.c.; ort. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c., a Sąd Okręgowy przyjmując za własne nieprawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji (a zakwestionowane w złożonej apelacji) nie rozpoznał ich merytorycznie ograniczając się do ogólnikowego stwierdzenia, że tych zarzutów nie podziela. Wobec sprzeczność treści postanowienia Sądu II instancji skarżąca zwróciła uwagę, że w rachubę wchodzi brak pewności, co faktycznie Sąd ten zaliczył do wartości majątku wspólnego, co rzutuje bezpośrednio na oczywiście błędny wartościowy podział tego majątku. Nadto skarżąca wskazała, że Sąd I instancji zaniechał wydania orzeczenia, co do podziału nakładów poniesionych przez obie strony na nieruchomości uczestnika postępowania i przyznania tych nakładów w całości na rzecz uczestnika, który to fakt nie był przez niego kwestionowany, gdyż nie złożył apelacji, ani nie złożył wniosku o uzupełnienie postanowienia, co uzasadniało uchylenie postanowienia przez Sąd II instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Jak podniosła wnioskodawczyni błąd w ustaleniu wartości wierzytelności uznanej przez Sąd II instancji jako składnik majątku wspólnego, rzutuje bezpośrednio na sposób jego podziału i jest tak zasadniczy, że powoduje rażące naruszenie zasad podziału przewidzianego przez prawo w zakresie podziału majątku wspólnego przy równym udziale, w tym, w rozliczeniach o których mowa w art. 45 k.r.o. Zdaniem skarżącej

Sąd II instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa procesowego i w konsekwencji wydał oczywiście wadliwe postanowienie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnik domagał się wydania postanowienia odnośnie do odmowy przyjęcia do rozpoznania tej skargi, względnie jej oddalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnej według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z 18 grudnia 2023 r. wyjaśniła przyczyny wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną na poziomie 334 810 zł (ruchomości 12 500 + nakłady na nieruchomości uczestnika 167 310 zł + kwota 155000 zł darowana przez H. S. bez zgody A. S. S. G. i S. G.1 na zakup w dniu 16 listopada 2010 roku lokalu mieszkalnego) (k. 609).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W sprawie o podział majątku wspólnego w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu sporu wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy i z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba, że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nie objęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenia nakładów. Wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ.).

W kontekście stanowiska wnioskodawczyni - zawartego we wniosku o podział majątku wspólnego i dalszych pismach procesowych, rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, zakresu apelacji wnioskodawczyni i podniesionych w niej zarzutów, rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego oraz zakresu podstaw kasacyjnych -

jej interes prawny w zaskarżeniu skargą kasacyjną zamyka się co najwyżej w kwocie 91 050 zł. Mianowicie według wnioskodawczynie w skład majątku wspólnego weszła wartość nakładów na majątek osobisty uczestnika w kwocie 167 310 zł oraz ruchomości o wartości 12 500 zł, a ponadto żądała rozliczenia kwoty 27 100 zł wydatkowanej przez uczestnika na zakup samochodów, którego właścicielem jest jego siostra, czyli po zsumowaniu wymienionych składników majątkowych jest to kwota 206 910 zł. Twierdziła, że przedmiotem rozliczenia nie powinna być ustalona przez Sady *meriti* kwota na zakup lokalu mieszkalnego przez jej rodziców (według Sądu pierwszej instancji jest to kwota 155 000 zł, a według Sądu drugiej instancji kwota 98 000 zł). Wnioskodawczynie w toku całego postępowania domagała się wyłącznie spłaty swojego udziału. Wobec tego, w jej sytuacji prawnej, objęcie lub nie objęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw, miało wpływ wyłącznie na wysokość należnej jej spłaty (dopłaty).

Wobec tego, że wnioskodawczynie nie kwestionowała przyznania uczestnikowi ruchomości, zaś dokonane wspólnie nakłady pozostały na jego nieruchomości, zażądała spłaty, a zatem wartość jej udziału wyniosła 103 455 zł (tj. połowa z kwoty 206 910 zł). Zważywszy na to, że według zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji różnica zasądzonych kwot - tj. 83 655 zł (na rzecz wnioskodawczynie) i 71 250 zł (na rzecz uczestnika) - wynosi 12 405 zł na korzyść wnioskodawczynie, powstały niedobór po jej stronie stanowi kwotę 91 050 zł (103 455 – 12 405).

Stosownie do art. 519¹ § 2 k.p.c., w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, skarga kasacyjna jest dopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest niższa niż 150 000 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy

uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 2 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.).

Oczywiście Sąd Najwyższy zauważa, że Sąd odwoławczy w reformatoryjnym orzeczeniu popełnił błędy arytmetyczne. Skoro bowiem przedmiotem rozliczeń Sąd uczynił także kwotę 98 000 zł (zamiast 155 000 zł ustalonej przez Sąd pierwszej instancji), to wartość majątku wspólnego wyniosła kwotę 304 910 zł ($167\,310 + 12\,500 + 98\,000 + 27\,100$), a zatem udział wnioskodawczynie wyniósł 152 455 zł i po uwzględnieniu kwoty 98 000 zł należna jej dopłata wynosi 54 455 zł ($152\,455 - 98\,000$ zł). Zważywszy, że zasądzone w zaskarżonym postanowieniu kwoty, skutkują powstaniem różnicy w kwocie 12 405 zł na korzyść wnioskodawczynie, ostatecznie na jej rzecz powinna przypaść jeszcze kwota 42 050 zł ($54\,455 - 12\,405$). Tak samo jeśli według wnioskodawczynie uczestnik otrzymał nakłady na jego nieruchomości, ruchomości i środki pieniężne na samochód o łącznej wartości 206 910 zł, a zatem jeśli jego udział wynosi 152 455 zł, to nadmiar po jego stronie zamyka się kwotą 54 455 zł. Skoro więc według treści zaskarżonego orzeczenia różnica zasądzonych należności na korzyść wnioskodawczynie wynosi 12 405 zł, to ostatecznie niedobór po jej stronie zamyka się właśnie kwotą 42 050 zł. Natomiast przy pominięciu eksponowanego przez wnioskodawczynię wydatku w kwocie 27 100 zł, będzie to kwota 28 500 zł ($42\,050 - 13\,550$).

Niemniej jednak jak wspomniano wyżej takie błędy nie podlegają już naprawieniu w postępowaniu kasacyjnym, gdyż i tak rzeczywista wartość interesu prawnego wnioskodawczynie wynosi mniej niż 150 000 zł.

[PG]

r.g.

